

جاده ۱۷۰۰ ساله ساسانی؛ مسیر پرتردد کنونی

راه باستانی هراز یادگاری از مهندسی کهن در دل صخره‌های البرز است

بهره‌برداری رسید، طی ۲۳ سال ساخته شد و نام دیگر آن جاده ۷۷ است. جاده هراز از دره زیبای رود هراز عبور می‌کند و به همین دلیل به این نام شناخته می‌شود. این جاده که مسیر اصلی بین تهران و آمل است، از فیروزکوه آغاز می‌شود و از دره مشا، آبعلی، گردنه امامزاده هاشم، پلور، آب اسک، رینه و لاریجان عبور می‌کند؛ مسیری که نه تنها کوتاه‌ترین راه از تهران به شمال ایران محسوب می‌شود، بلکه یکی از پررفت‌وآمدترین جاده‌ها به‌ویژه در زمان‌هایی مانند عید نوروز است که تا حدود ۴ میلیون مسافر را به مازندران می‌کشاند.

رود گرفته، یکی از قدیمی‌ترین مسیرهای ارتباطی ایران است که از دیرباز برای اتصال مناطق جنوبی رشته‌کوه البرز به سواحل دریای مازندران استفاده می‌شده است. این مسیر در دوران‌های مختلف تاریخی، از جمله اشکانیان، ساسانیان و بعد از اسلام، یکی از مهم‌ترین راه‌های ارتباطی شناخته شده و همواره توسعه و بهسازی آن مدنظر دولت‌ها بوده است.

جاده هراز، یکی از قدیمی‌ترین و پرماجراترین مسیرهای کشور، نه تنها یک راه ارتباطی، بلکه پلی به گذشته تاریخی و طبیعت بکر ایران است. این جاده که در سال ۱۳۴۲ به

رود هراز از زمان‌های دور، راهنمای مسافران به منطقه مازندران بوده و نام آن از کلمه «آب هرمز» (در اصل «آب اهورمزدا») گرفته شده است.

مهم‌ترین سرچشمه رود هراز از قله ۴۳۷۵ متری پالان گردن است و بخش عمده‌ای از این مسیر به نام لاریجان شناخته می‌شود که نام خود را از سرچشمه اصلی هراز، یعنی لار، گرفته است.

رود هراز به طول ۱۸۵ کیلومتر از کنار قله دماوند عبور می‌کند و در مسیر خود به شهرهای تاریخی آمل و ری متصل می‌شود. جاده هراز کنونی هم که نام خود را از همین

با اسکن کیوآرکد مستند این گزارش را ببینید.

عکس‌ها: مونا فاضلی - جاده باستانی هراز و نقش برجسته شکل شاه

گذرگاهی با معماری کهن

گذرگاه باستانی ایران با آثار معماری کهن از دوران هخامنشیان تا قاجار چون پلی به سوی تاریخ است.

در دوره‌های هخامنشیان، اشکانیان و به‌ویژه ساسانیان، تلاش‌های بسیاری برای توسعه شبکه‌های ارتباطی و راهسازی صورت گرفت. راه هراز به عنوان یکی از مسیرهای کوهستانی و سخت‌گذر از این توجهات بی‌نصیب نبوده و آثار معماری‌های ارزنده مربوط به این دوره‌ها هنوز هم در بخش‌هایی از مسیر قابل مشاهده است.

در این مسیر باستانی، بعد از آب اسک و در نزدیکی تونل بزرگ جاده هراز، راه کاروان روی قدیمی دیده می‌شود که از پای صخره‌های کوه و دره می‌گذرد. در این بخش، حجاری معروفی به نام «شکل شاه» از ناصرالدین شاه قاجار دیده می‌شود که نشان از استفاده مداوم از این مسیر در دوران قاجار دارد. در سوی دیگر دره، آثار معماری منحصر به فردی از

دوره ساسانیان یا دیالمه باقی مانده است. این آثار نشان از مهارت بی‌نظیر مهندسان آن دوره در ساخت راه‌های کوهستانی دارد. در بخش‌هایی از این مسیر که صخره‌های عمودی امکان ایجاد راه را محدود کرده، مهندسان با استفاده از دیوارهای سنگی و ملاط گچ، کوره‌راه‌هایی در دل کوه ساخته‌اند. این دیوارها با قوس‌های تیزه‌دار و ستون‌های نیم‌استوانه‌ای مستحکم شده‌اند تا راه مالرو را پایدار سازند.

این آثار، از دیوارسازی تا پل‌های کوهستانی که اکنون بخش‌هایی از آنها ویران شده‌اند، نشان‌دهنده هنر و فن پیشرفته راهسازی در دوران باستان هستند. به‌طور خاص، قسمت‌هایی از مسیر که در دوران ساسانیان ساخته شده‌اند، به دلیل استفاده هوشمندانه از مصالح و فنون معماری، همچنان پایدار مانده‌اند و توجه گردشگران و کارشناسان را به خود جلب می‌کنند.